

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 148/2019
09.09.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Гавриловић адвокат из ..., против туженог Јавног предузећа „Драгачево пут“ из Гуче, чији је пуномоћник Горан Јелушић адвокат из ..., ради исплате разлике зараде, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 151/18 од 10.07.2018. године, у седници већа одржаној дана 09.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 151/18 од 10.07.2018. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 151/18 од 10.07.2018. године, преиначена је пресуда Основног суда у Ивањици П1 70/2016 од 06.10.2017. године, тако што је: обавезан тужени да на име разлике између припадајуће и исплаћене зараде у периоду од маја 2010. године до јуна 2012. године исплати тужиоцу износ од 338.336,14 динара са законском затезном каматом од 16.01.2013. године до исплате и да тужиоцу, на име затезне камате обрачунате од 01.05.2010. године до 15.01.2013. године исплати износ од 83.944,91 динар, као и да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 155.134,00 динара, све у року од осам дана од пријема отправка пресуде.

Допунским решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 151/18 од 07.11.2018. године, обавезан је тужени да на име парничних трошкова, поред износа досуђених пресудом тог суда Гж1 151/18 од 10.07.2018. године, исплати и износ од још 39.134,00 динара у року од осам дана од дана пријема решења.

Против другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 308. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је од маја 2010. године до јуна 2012. године обављао дужност ... туженог. Радни однос тужиоца престао је на основу решења од 18.07.2012. године. Одлуком о радним односима, платама, накнадама и другим примањима изабраних, именованих и постављених лица Општине Лучани од 20.03.2009. године утврђен је коефицијент за обрачун зараде ... туженог у висини од 18,30. Обављеним вештачењем, коришћењем и анекса уговора о раду из новембра 2010. године, утврђено је да је тужени вршио погрешан обрачун зараде тужиоца тако што је примењивао коефицијент 5,3 а требало је применити коефицијент 6,54, и да због тога постоји разлика између исплаћене и припадајуће зараде. По изјашњењу вештака, тужиочева зарада морала је бити пројектована у годишњим програмима пословања туженог у спорном периоду, на које је сагласност давала Општина Лучани као оснивач туженог.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужилац није доказао одлучну чињеницу - да је тражена разлика његове зараде у складу са годишњим програмима пословања туженог и одредбама Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса, односно Уредбом о начину и контроли обрачуна и исплате зарада у јавним предузећима. Из тих разлога, првостепени суд је одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев усвојио. По становишту тог суда, код утврђене чињенице да је вештачењем установљено постојање разлике између исплаћене и припадајуће зараде и да се вештак изјаснио да је зарада тужиоца морала бити пројектована у годишњим програмима пословања туженог, тужиочев захтев је основан.

Основано се изјављеном ревизијом указује да у овом спору материјално право није правилно примењено и да зато чињенично стање није у потпуности утврђено.

Тужени је јавно предузеће чији је оснивач јединица локалне самоуправе, у којем је пословање, укључујући обрачун и исплату зарада, било регулисано принудним прописима - Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса и Уредбом о начину и контроли обрачуна и исплате зарада у јавним предузећима, донетом у извршењу тог закона.

Према одредбама Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник Републике Србије“, број 25/00 ... 123/07), који се примењивао до 25.12.2012. године, јавно предузеће је предузеће које обавља делатност од општег интереса а које оснива држава, односно јединица локалне самоуправе или аутономна покрајина (чланови 1. став 1; 3. став 1; 4. став 3. и 4). Јавна предузећа за сваку календарску годину доносе годишњи програм пословања и достављају га оснивачу ради давања сагласности, најкасније до 01. децембра текуће године за наредну годину; програм се сматра донетим када на њега сагласност да оснивач и исти нарочито садржи планиране изворе прихода и позиције расхода по наменама, планирани начин распореда добити јавног предузећа, елементе за целовито сагледавање политике цена производа и услуга, као и политике зарада и запослености у том предузећу, који се утврђују у складу са политиком пројектованог раста цена и зарада коју утврђује Влада Републике Србије за годину за коју се програм доноси (члан 22). У јавном предузећу у коме програм није донет до почетка календарске године за коју се програм доноси, зараде се обрачунавају и исплаћују на начин и под условима

утврђеним програмом за претходну годину (члан 22а). Програм јавних предузећа на које је оснивач дао сагласност доставља се министарству надлежном за послове трговине, министарству надлежном за послове рада, министарству надлежном за послове финансија и министарству надлежном за послове локалне самоуправе, ради праћења кретања цена и зарада (члан 22б став 1). Ако је надлежни орган јединица локалне самоуправе, односно аутономне покрајине дао сагласност на програм који садржи елементе који нису у складу са политиком пројектованог раста цена и зарада коју за ту годину утврђује Влада Републике Србије, министар надлежан за послове финансија може издати налог да се привремено обустави пренос трансферних средстава из буџета Републике Србије јединици локалне самоуправе, односно пренос припадајућег дела пореза на зараде и пореза на добит предузећа аутономној покрајини, до усклађивања тог програма са одредбом члана 22. став 4. закона (члан 22б став 2). Уредбом о начину и контроли обрачуна и исплате зарада у јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије“, број 5/06), која се примењивала до 07.03.2014. године, било је прописано: да се зараде у јавним предузећима обрачунавају и исплаћују у складу са Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса и том Уредбом (члан 1); да предузеће које не донесе годишњи програм пословања до почетка календарске године за коју се програм доноси, до доношења програма у складу са законом, обрачунава и исплаћује зараде највише до укупног износа средстава за зараде утврђеног програмом за претходну годину, односно на начин и под условима утврђеним тим програмом (члан 2); да по доношењу програма за календарску годину за коју се доноси, предузеће може укупни износ средстава за зараде да обрачунава и исплаћује у складу са тим програмом (члан 3).

Из изложеног следи да одредбе Закона и Уредбе ограничавају туженог, под претњом прописаних санкција, да врши обрачун и исплату зарада мимо донетог програма који обавезно садржи све позиције расхода за читаву календарску годину, и то по наменама, дакле и за зараде, као и елементе за целовито сагледавање политике зарада и запослености код туженог. При том, планирана политика зарада мора се утврдити у складу са политиком пројектованог раста зарада коју утврђује Влада Републике Србије која је, на основу изричитог законског овлашћења, означеном Уредбом уредила питање зарада у јавним предузећима. С`тога, у погледу утврђивања зарада у јавном предузећу, однос послодавца и запосленог је уговорни однос, али само у оквиру прописаних правила и ограничења.

На овај начин се не déroгирају права запослених по основу радног односа, нити усвајање програма то има за циљ. Програмом се само може довести у питање да ли ће запослени своја права остварити у пуном обиму или не, а то директно зависи од фискалних захтева који се у свакој календарској години постављају пред јединицу локалне самоуправе. Програми јавних предузећа морају бити усаглашени са одлуком о буџету локалне власти, које је јединица локалне самоуправе доносила пратећи обавезне смернице министарства надлежног за послове финансија (члан 36а Закона о буџетском систему), као и са политиком пројектованог раста зарада коју за сваку годину утврђује Влада Републике Србије, све како би се избегла привремена обустава преноса трансферних средстава из буџета Републике Србије којом би директно било доведено у питање финансирање јединице локалне самоуправе.

У том контексту нису прихватљиви разлози другостепеног суда, засновани на изјашњењу вештака да је, с`обзиром на начин обрачуна тужиоцеве зараде предвиђен

уговором о раду, укупна маса средстава за зараде запослених код туженог могла бити пројектована његовим годишњим програмом пословања.

Из ових разлога, побијана другостепена пресуда је морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновни поступак - поновно одлучивање о жалби тужиоца, уз вођење рачуна о изложеном значају наведених прописа на зараду тужиоца у спорном периоду.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић